



Praktiseringen af bistandslovens § 127 m. m.

FOB nr. 80.124

Udtalelse vedrørende rigtigheden af afgørelser (og den forudgående sagsbehandling) fra et socialt udvalg og den sociale ankestyrelse om anbringelse uden for hjemmet af et barn og om dets hjemgivelse, mens bestemmelser om forældremyndigheden i en separationsdom vedrørende faderen og moderen var anket til landsretten.

Henstillet til socialministeriet ved cirkulærebestemmelser at give de sociale udvalg nærmere vejledning vedrørende dels praktiseringen af bistandslovens § 127, dels spørgsmålet om retssikkerhedsgarantier i sager vedrørende iværksættelse af hjælpeforanstaltninger uden samtykke efter bistandsloven over for børn og unge.

(J. nr. 1979-638-052).

Den 30. september 1980 afgav jeg nedenstående redegørelse i anledning af en klage over, at den sociale ankestyrelse ikke havde fundet grundlag for at gribe ind over for de forhold, hvorunder et barn levede hos sin moder, medens bestemmelser om forældremyndigheden i en separationsdom vedrørende faderen og moderen var anket til landsretten:

»I. Klagen.

I skrivelse af 18. maj 1979 klagede (M) til mig over den sociale ankestyrelses afgørelse af 6. marts 1979, der blev meddelt ham i skrivelse af 15. marts 1979, og hvorved ankestyrelsen ikke fandt grundlag for at gribe ind over for de forhold, hans datter (A) levede under hos sin moder (H), medens bestemmelser i en separationsdom vedrørende ham og (H) var anket til vestre landsret.

II. Indhentede udtalelser m.v.

I anledning af klagen indhentede jeg en udtalelse af 18. juni 1979 fra den sociale ankestyrelse samt sagens akter.

Efter at have gennemgået sagens akter anmodede jeg i skrivelse af 12. juli 1979 den sociale ankestyrelse om en fornyet udtalelse. Jeg modtog herefter en supplerende udtalelse af 12. september 1979 fra den sociale ankestyrelse.

Jeg fandt det herefter nødvendigt i skrivelse af 5. februar 1980 at anmode socialministeriet om en udtalelse efter forud indhentet erklæring fra det sociale udvalg i Børkop kommune. I skrivelsen anførte jeg, at jeg gik ud fra, at der også forelå spørgsmål om at indhente udtalelser fra socialstyrelsen, den sociale ankestyrelse og justitsministeriet. I skrivelsen henviste jeg til dels til om-

budsmandslovens § 6, stk. 5, hvorefter jeg af egen drift kan tage spørgsmål op til undersøgelse.

Jeg har herefter modtaget udtalelser af 10. og 15. april, 19. juni, 17. juli og 26. august 1980 fra henholdsvis den sociale ankestyrelse, det sociale udvalg i Børkop kommune, socialstyrelsen, justitsministeriet og socialministeriet tillige med sagens akter.

III. Lovregler m.v. af betydning for sagens bedømmelse.

§ 33, stk. 1, og § 34 i bistandsloven (jfr. nu socialministeriets lovbekendtgørelse nr. 333 af 27. juni 1980 af lov om social bistand) indeholder følgende bestemmelser:

§ 33, stk. 1.

»Når hjælpeforanstaltninger er påkrævet af hensyn til barnets tarv, jfr. § 32, stk. 4, kan det sociale udvalg, så vidt muligt i forståelse med barnet og hjemmet,

...

3) sørge for, at barnet anbringes uden for hjemmet, jfr. afsnit VI og VII.«

§ 34.

»Såfremt forældremyndighedens indehaver ikke ønsker en hjælpeforanstaltning efter § 33 iværksat, skal beslutning træffes i et møde i det sociale udvalg. Anbringelse uden for hjemmet uden samtykke kan dog kun iværksættes eller opretholdes, når betingelserne i afsnit VIII er opfyldt.«

Samme lovs § 35 indeholder følgende bestemmelser:

»Såfremt det sociale udvalg ikke foretager fornødne undersøgelser eller undlader at iværksætte påkrævede hjælpeforanstaltninger, kan amtsankenævnet træffe beslutning herom og pålægge udvalget at gennemføre beslutningen. Tilsvarende beføjelser har den sociale ankestyrelse.«

Bistandslovens afsnit VIII om hjælpeforanstaltninger uden samtykke indeholder i § 123, stk. 1, følgende bestemmelser:

»Når det er absolut påkrævet af hensyn til et barns velfærd, kan det sociale udvalg indtil barnets fyldte 18. år uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver træffe beslutning om

- 1). at anbringe barnet uden for hjemmet,
- 2) at anbringe barnet i en psykiatrisk hospitalsafdeling eller et hospital for sindslidende med tilslutning af hospitalets overlæge, selv om de almindelige betingelser i henhold til lovgivningen om sindslidende personers hospitalsophold ikke er opfyldt,
- 3). ...
- 4). at nægte hjemgivelse eller ændre anbringelsesstedet, uanset at anbringelsen oprindelig er sket med samtykke fra forældremyndighedens indehaver.«

Af bistandslovens § 125, stk. 1, og § 126, stk. 1 og 4, fremgår det bl.a., at beslutning om fjernelse efter lovens § 123, stk. 1, nr. 1 og 2, skal træffes på et møde i socialudvalget, at mindst to trediedele af udvalgets medlemmer skal stemme for beslutningen, at den stedlige underretsdommer og en pædago-

gisk-psykologisk konsulent skal deltage i socialudvalgets behandling af sagen, og at indehaverne af forældremyndigheden og barnet eller den unge selv skal have lejlighed til at udtale sig over for det sociale udvalg, inden der træffes beslutning.

§ 127 og § 128 i samme afsnit i bistandsloven indeholder følgende bestemmelser:

§ 127.

»Når det sociale udvalg ikke kan holde møde, kan foranstaltninger, som af hensyn til barnets velfærd ikke kan opsættes, iværksættes foreløbigt af formanden eller i dennes forfald af næstformanden. Sagen skal snarest muligt forelægges for det sociale udvalg til afgørelse. Anbringelse uden for hjemmet i henhold til foreløbig beslutning kan længst vare i 2 måneder.

...

Stk. 3. Beslutninger, der er truffet efter stk. 1, kan indbringes for den sociale ankestyrelse inden 1 uge efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.«

§ 128.

»Beslutninger, der er truffet efter § 123, stk. 1, og § 124, kan indbringes for den sociale ankestyrelse inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

Stk. 2. Berettiget til at indbringe en sag for ankestyrelsen er forældremyndighedens indehaver, den, der faktisk udøver forældremyndigheden, samt, såfremt sagen vedrører en person, der ikke står under forældremyndighed, den unge eller værgeren. Endvidere kan plejeforældre indbringe beslutninger efter § 65, stk. 5, eller efter § 124.

Stk. 3. Indbringelse af sagen for ankestyrelsen hindrer ikke iværksættelse af de besluttede foranstaltninger. Dog kan styrelseschefen eller den af ankecheferne, som styrelseschefen bemyndiger hertil, under ganske særlige omstændigheder bestemme, at en beslutning ikke må iværksættes, før ankestyrelsen har truffet afgørelse i sagen.«

Reglerne for fordeling af forældremyndighed ved samlivsophævelse m.v. findes i myndighedslovens § 24 og ægteskabslovens § 57.

Myndighedslovens § 24 har følgende ordlyd:

»Er samlivet mellem forældrene ophævet, træffer overøvrigheden, såfremt nogen af forældrene begærer det, afgørelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme. Er forældrene enige, træffes afgørelsen i overensstemmelse med deres ønsker, medmindre dette strider mod børnenes tarv. I sidstnævnte tilfælde, eller hvis forældrene ikke er enige, afgøres spørgsmålet efter, hvad der findes rimeligt under særligt hensyn til børnenes tarv.

Stk. 2. Ved separation eller skilsmisse træffes afgørelsen af retten efter reglerne i §§ 46-47 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning.

Stk. 3. Når der er anlagt sag til opnåelse af separation eller skilsmisse, kan en midlertidig afgørelse træffes af retten efter reglerne i § 57 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. Hvis det på grund af særlige omstændigheder ville

stride mod børnenes tarv at afvente rettens afgørelse efter disse regler, kan afgørelse dog træffes af overøvrigheden efter reglerne i stk. 1.«

Ægteskabslovens § 57 har følgende ordlyd:

»Hvis der er anlagt sag til opnåelse af separation eller skilsmisse, kan retten efter begæring træffe midlertidig bestemmelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme. Reglerne i § 47 finder tilsvarende anvendelse. Retten kan ændre sådanne bestemmelser samt beslutninger truffet efter myndighedslovens § 24, stk. 1, såfremt væsentligt forandrede forhold kræver det. Rettens afgørelse træffes ved kendelse.

Stk. 2. Tages påstanden om separation eller skilsmisse ikke til følge, eller bliver sagen afvist eller hævet, bortfalder en bestemmelse, der er truffet efter stk. 1, medmindre samlivet mellem ægtefællerne er ophævet. Bestemmelsen har i så fald samme virkning som bestemmelser truffet efter myndighedslovens § 24, stk. 1.«

IV. Sagsfremstilling.

Det fremgår af de foreliggende oplysninger, at (M) og (H) blev separeret ved Fredericia civilrets dom af 29. november 1978 bl. a. på vilkår, at forældremyndigheden over fællesbarnet (B), født den 23. januar 1966, blev tillagt (M), og at forældremyndigheden over fællesbarnet (A), født den 25. marts 1969, blev tillagt (H). Et par måneder tidligere var (H) fraflyttet familiens tidligere fælleshjem, medens fællesbørnene var blevet boende hos (M).

Da (A) den 29. november 1978 blev orienteret om, at hun fremtidig skulle bo hos sin moder, reagerede hun så voldsomt, at familiens læge blev tilkaldt. Lægen orienterede telefonisk socialforvaltningen i Børkop kommune om, at det efter hans opfattelse var nødvendigt at fjerne (A) fra hjemmet. Formanden for det sociale udvalg traf herefter samme dag i henhold til bistandslovens § 127, jfr. § 123, stk. 1, nr. 2, beslutning om at anbringe (A) på børnepsykiatrisk ambulatorium i Vejle.

Den 1. december 1978, d.v.s. inden udløbet af separationsdommens eksekutionsfrist, ankede advokat ... på (M's) vegne dommen til vestre landsret med påstand om, at dommen blev ændret, således at forældremyndigheden over begge fællesbørn blev tillagt (M).

I skrivelse af samme dato anmodede advokat ... på (M's) vegne det sociale udvalg i Børkop kommune om, at (A) blev udskrevet fra hospitalet og hjemgivet til (M's) hjem.

I skrivelse af 4. december 1978 klagede advokat ... på (H's) vegne til den sociale ankestyrelse over afgørelsen af 29. november 1978 fra socialudvalgsformanden i Børkop kommune om at anbringe (A) på børnepsykiatrisk ambulatorium i Vejle. I skrivelsen anførte advokaten bl. a., at (H) nu kunne tilbyde (A) fuldt tilfredsstillende boligforhold.

Det sociale udvalg i Børkop kommune besluttede på sit møde den 5. december 1978 »at fastholde anbringelsen af (A) på børnepsykiatrisk ambulatorium i henhold til bistandslovens § 127, stk. 1, jfr. bistandslovens § 123, stk. 1, nr. 2«.

I skrivelse af 7. december 1978 anmodede socialforvaltningen i Børkop kommune børnepsykiatrisk ambulatorium i Vejle om at afgive en skriftlig udtalelse vedrørende (A's) sociale og psykiske adfærd.

Socialforvaltningen modtog herefter en udtalelse af 12. december 1978 fra børnepsykiatrisk ambulatorium. Af udtalelsen fremgik det bl. a., at (A) måtte

anses for en normalt begavet, primært psykisk upåfaldende pige, som havde reageret voldsomt på sine forældres skilsmisse.

Det sociale udvalg i Børkop kommune besluttede herefter på sit møde den 19. december 1978, at (A) snarest muligt skulle hjemgives til (H).

I udskriften af det sociale udvalgs protokol vedrørende dette møde er bl. a. anført følgende:

»Socialudvalget har i sin afgørelse lagt vægt på, at såvel børnepsykiatrisk ambulatorium som praktiserende læge har udtalt, at barnets tarv kan varetages af såvel moderen som faderen, ligesom underrettens afgørelse om til læggelse af forældremyndigheden til moderen har været retningsgivende.«

Samtidig besluttede det sociale udvalg at give »henstilling og pålæg i henhold til bistandslovens § 33, stk. 1, pkt. 1, om, at forældrene i deres indbyrdes forhold, herunder eventuel samkvem med fællesbørnene må varetages på en måde, der er forenelig med børnenes tarv«.

I skrivelser af 20. december 1978 blev (M) og (H) orienteret om resultatet af socialudvalgets møde. Samtidig gjorde socialudvalget opmærksom på, at udvalget ville overveje at iværksætte yderligere foranstaltninger i henhold til bistandslovens § 33, stk. 1, pkt. 2, med beskikkelse af personlig rådgiver for (A) og (B).

I skrivelse af 28. december 1978 rettede BRIS på (M's) vegne skriftlig henvendelse til den sociale ankestyrelse. I skrivelserne anførte BRIS følgende:

»...

Vi skal hermed i henhold til § 15 i »Lov om social bistand« anke Børkop kommunes social- og sundhedsudvalgs afgørelse af den 19. december 1978 angående (A), født den 25. marts 1969.

Vi mener ikke, det fremgår af afgørelsen, om udvalget har taget hensyn til (A's) ønske om fortsat at være hos faderen (M) og søsteren (B), som faderen har forældremyndigheden over. Vi mener, at udvalget har taget mere hensyn til en juridisk afgørelse i underretten end til (A's) egne ønsker. ...«

Den sociale ankestyrelse indhentede en udtalelse af 11. januar 1979 fra det sociale udvalg i Børkop kommune, der i udtalelsen bl. a. anførte, at (A) var blevet hjemgivet til sin moder den 20. december 1978, og at foranstaltninger i henhold til bistandslovens § 123 var blevet ophævet fra samme dato. Socialudvalget tilføjede, at der herudover ikke ville være noget at tilføje til sagen, idet forløbet af (A's) ophold hos moderen var forløbet på en efter omstændighederne ganske rimelig måde.

I skrivelse af 11. januar 1979 til den sociale ankestyrelse rykkede BRIS for svar på klagen af 28. december 1978 over Børkop kommunes afgørelse af 19. december 1978.

Af en skrivelse af 12. januar 1979, som advokat ... på (H's) vegne sendte vestre landsret, fremgår det bl. a., at han havde frafaldet sin klage (af 4. december 1978) til den sociale ankestyrelse over socialudvalgsformandens afgørelse af 29. november 1978, hvorefter (A) ikke straks blev hjemgivet til moderen. Klagen var blevet frafaldet, efter at (A) og hendes moder havde taget fast ophold på moderens adresse.

I skrivelse af 30. januar 1979 anmodede advokat ... på (M's) vegne landsretten om tilladelse til, at der blev indhentet en sagkyndig erklæring til belysning af, om (M) eller (H) under hensyn til (A's) tarv måtte anses for at være mest egnet til at have forældremyndigheden over hende.

I en uddybende skrivelse af 4. februar 1979 til den sociale ankestyrelse anførte BRIS bl. a. følgende:

»...

Som vi tidligere har peget på, mener vi ikke der i afgørelsen om at hjemgive (A) til moderen er taget hensyn til (A's) egne ønsker. Denne opfattelse mener vi bekræftes ved gennemlæsning af sagens akter. Da underrettens afgørelse om at tildele moderen forældremyndigheden over (A) er appelleret med op-sættende virkning, mener vi, det er forkert at lægge den til grund for oven-nævnte afgørelse. Af sagens akter fremgår det yderligere, at begge parter er lige egnede til at udøve forældremyndigheden. Til sidst bør det nævnes, at det virker urimeligt både for (A) og søsteren (B) at blive skilt så brat som sket. ...«

Den sociale ankestyrelse traf herefter på sit møde den 6. marts 1979 afgørelse, hvorved ankestyrelsen efter de foreliggende oplysninger ikke fandt grundlag for i henhold til bistandslovens § 35 at gribe ind over for de forhold, (A) levede under hos sin moder (efter bistandslovens § 35 kan ankestyrelsen - hvis et socialudvalg ikke foretager en fornøden undersøgelse eller undlader at iværksætte påkrævede hjælpeforanstaltninger - træffe beslutning herom og pålægge udvalget at gennemføre beslutningen).

Afgørelsen blev meddelt BRIS i skrivelse af 15. marts 1979. Af skrivelsen fremgår det i øvrigt, at den sociale ankestyrelse opfattede henvendelsen fra BRIS som en klage over, at det sociale udvalg havde ladet (A) »have ophold hos moderen (H), boende ..., mens separationsdommens bestemmelse om forældremyndigheden er anket til vestre landsret«.

Af sagens akter fremgår det i øvrigt, at vestre landsret den 23. maj 1979 stadfæstede Fredericia civilrets dom om, at (H) skulle have forældremyndigheden over (A). I præmisserne til dommen beklagede landsretten i øvrigt, »at det sociale udvalg, efter at appellanten, hos hvem (A) havde haft ophold indtil indlæggelsen på børnepsykiatrisk afdeling, havde anket dommen inden eksekutionsfristens udløb, gennemførte en ændring af barnets opholdssted ved at tillade, at hun blev udkrevet til indstævnte ((H); min bemærkning)«.

Den sociale ankestyrelse anførte i udtalelsen af 18. juni 1979 til mig i anledning af (M's) klage, at ankestyrelsen kunne henholde sig til sin afgørelse af 6. marts 1979.

Efter at have gennemgået sagens akter anmodede jeg i skrivelse af 12. juli 1979 den sociale ankestyrelse om en fornyet udtalelse. I skrivelsen anførte jeg, at jeg fandt det nærliggende at opfatte den tidligere omtalte henvendelse fra BRIS til ankestyrelsen således, at BRIS klagede over, at det sociale udvalg - ved at ophæve beslutningen om anbringelse af (A) på børnepsykiatrisk afdeling efter bistandslovens § 123, stk. 1, nr. 2, og hjemgive hende til moderen (H), der havde del i forældremyndigheden - set i forhold til (M), der også fortsat havde del i forældremyndigheden, foretog en fjernelse af (A). Jeg henviste herved til bistandslovens § 123, stk. 1, nr. 1. Jeg anførte videre, at det sociale udvalgs afgørelse rejste et særligt kompetencespørgsmål i forhold til myndighedslovens § 24, stk. 3, jfr. ægteskabslovens bestemmelse i § 57.

Den sociale ankestyrelse anførte herefter i udtalelsen af 12. september 1979 bl. a. følgende:

»...

Da sagen i december 1978 blev rejst over for ankestyrelsen, var underrettens dom indanket for vestre landsret inden eksekutionsfristens udløb, således at der forelå den i ægteskabssager ikke usædvanlige situation, at to ægtefæller,

der begge har lige andel i forældremyndigheden over et fællesbarn, strides om, hvor barnet skal have ophold.

Ankestyrelsen er i princippet enig i den betragtning, der ligger bag udtalelsen i landsretsdommen, at de sociale myndigheder så vidt muligt bør undgå at gribe ind med afgørelser, der kan foregribe de afgørelser om forældremyndighedens fordeling, der skal træffes af domstolene eller overøvrigheden, men man mener på den anden side heller ikke, at de sociale myndigheder bør undlade at gribe ind, hvis der foreligger en situation, der er velfærdstruende for barnet.

Da BRIS ved sin henvendelse til ankestyrelsen på faderens vegne kun syntes at påberåbe sig, at pigens situation var faretruende for hende, mente ankestyrelsen at burde tage stilling til dette spørgsmål, d.v.s. om der var grundlag for i medfør af bistandslovens § 35 at pålægge det sociale udvalg at etablere hjælpeforanstaltninger for pigen. Dette fandt man ikke var tilfældet, jfr. herved også, at det i BRIS' henvendelse er fremhævet, at det af sagens akter fremgik, at begge ægtefæller var lige egnede til at udøve forældremyndigheden.

Der har på intet tidspunkt efter BRIS' henvendelse til ankestyrelsen fra det sociale udvalgs side foreligget nogen beslutning om iværksættelse af en tvangsmæssig anbringelse uden for hjemmet, der kunne være anket til ankestyrelsen, idet udvalget jo netop ophævede de foreløbige foranstaltninger, som begge ægtefæller havde tilsluttet sig på mødet den 19. december 1978, og i øvrigt ikke ville have været kompetent til på mødet at iværksætte sådanne foranstaltninger, bl. a. fordi dommeren og den pædagogisk/psykologiske konsulent ikke deltog i mødet.

I øvrigt havde ankestyrelsen under hele sagens behandling indtrykket af, at en afgørelse fra landsretten, eventuelt efter ægteskabslovens § 57, var nær forestående, og advokaterne var af de sociale myndigheder blevet opfordret til at søge en hurtig afgørelse af forældremyndighedsspørgsmålet gennemført ved de kompetente myndigheder. Under disse omstændigheder fandt man derfor heller ikke tilstrækkeligt grundlag for at oversende sagen til socialstyrelsen, der i påkommende tilfælde måtte tage stilling til, om den af det sociale udvalg fulgte fremgangsmåde ved sagens behandling havde været korrekt, eller hjemvise sagen til fornyet behandling i det sociale udvalg som sag efter bistandslovens § 123, eventuelt ved anbringelse af barnet på et neutralt sted, så længe forældremyndighedssagen verserede, idet man ikke kunne regne med, at en sådan afgørelse ville nå at blive aktuel.

...«

Efter at have modtaget ankestyrelsens udtalelse fandt jeg det nødvendigt i skrivelse af 5. februar 1980 at anmode socialministeriet om en udtalelse efter forud indhentet erklæring fra det sociale udvalg i Børkop kommune. I skrivelseren anførte jeg bl. a. følgende:

»...

Efter min mening rejser sagen navnlig følgende problemer, hvis løsning beror på en generel stillingtagen til nogle principielle fortolkningsspørgsmål vedrørende bistandslovens regler om hjælpeforanstaltninger over for børn og unge.

1) Spørgsmålet, om afgørelsen af 29. november 1978, der blev truffet af formanden for det sociale udvalg og senere - den 5. december 1978 - tiltrådt af socialudvalget, det vil sige det »almindelige« socialudvalg (modsat afsnit VIII-udvalget med deltagelse af dommer og pædagogisk-psykologisk konsulent), senere burde have været forelagt afsnit VIII-udvalget. Jeg henviser herved til min skrivelse af 4. januar 1980 til socialministeriet med bemærkninger til rapporten af august 1979 fra den arbejdsgruppe, socialministeriet nedsatte i april

1975 til overvejelse af eventuelle ændringer af kompetenceregler m.v. med hensyn til tvangsanbringelse af børn og unge uden for hjemmet.

2) Spørgsmålet om, hvorvidt den afgørelse, det sociale udvalg traf den 19. december 1978, i forhold til (M), der fortsat havde del i forældremyndigheden, måtte betragtes som en »tvangsfjernelse« (med »plejehjemsanbringelse« hos (H)). Denne opfattelse af forholdet er efter min mening mest nærliggende; og lægges opfattelsen til grund, må det formentlig antages, at afgørelsen enten burde være fremtrådt som en afgørelse efter bistandslovens § 127 med deraf følgende konsekvenser med hensyn til ankemuligheder, jfr. § 127, stk. 3, og senere forelæggelse for afsnit VIII-udvalget - eller som en afgørelse efter § 123 (den synes da med urette at være truffet af det »almindelige« sociale udvalg - uden fornøden medvirken af dommer og pædagogisk-psykologisk konsulent (afsnit VIII-udvalget)).

3) I forbindelse hermed opstår imidlertid spørgsmålet, om udvalget var kompetent til at træffe nogen afgørelse, som indebar en placering af barnet hos en af dets forældre. Spørgsmålet er her, om ikke socialudvalget skulle have undladt en sådan afgørelse, indtil der enten af overøvrigheden (justitsministeriet) eller af retten var truffet (foreløbig) afgørelse af forældremyndighedsspørgsmålet på grundlag af reglerne i myndighedslovens § 24, stk. 3, eller ægte-skabslovens § 57.

4) For så vidt det lægges til grund, at afgørelsen af 19. december 1978 havde karakter af en »tvangsfjernelsesafgørelse« (vurderet i forhold til (M)), og for så vidt det - hvad jeg er mest tilbøjelig til at mene - må antages, at skrivelsen af 28. december 1978 fra BRIS (på (M's) vegne) var en klage over denne afgørelse, foreligger spørgsmål om, hvorledes den sociale ankestyrelse burde have forholdt sig i forhold til denne afgørelse.

Der synes her at foreligge to muligheder:

a) Afgørelsen af 19. december 1978 betragtes som en afgørelse i henhold til bistandslovens § 127, og den sociale ankestyrelse skulle da have taget stilling til anken fra BRIS over denne foreløbige afgørelse. Der ville her primært have foreligget spørgsmål om, hvorvidt der var sket rettidig anke. Jeg gør herved opmærksom på, at (M) modtog meddelelse om det sociale udvalgs afgørelse ved skrivelse af 20. december 1978, det vil formentlig sige den 21. december 1978, og at klageskrivelsen fra BRIS var af 28. december 1978.

b) For så vidt det sociale udvalgs afgørelse af 19. december 1978 betragtes som en »endelig« afgørelse (modsat en afgørelse efter § 127), og for så vidt skrivelsen fra BRIS betragtes som en klage over denne afgørelse på (M's) vegne, burde ankestyrelsen formentlig have realitetsbehandlet klagen som en klage efter bistandslovens § 128 (og erklæret afgørelsen ugyldig, fordi den ikke var truffet af afsnit VIII-udvalget).

Idet jeg til dels henviser til ombudsmandslovens § 6, stk. 5, skal jeg meddele, at jeg har fundet det rettest at tage disse spørgsmål op til undersøgelse.

Under henvisning hertil skal jeg anmode socialministeriet om en udtalelse efter forud indhentet erklæring fra det sociale udvalg i Børkop kommune. Jeg går ud fra, at der også foreligger spørgsmål om indhentelse af udtalelser fra socialstyrelsen, den sociale ankestyrelse, jfr. pkt. 4 ovenfor (uanset at ankestyrelsen allerede har afgivet udtalelser af 18. juni og 12. september 1979), og justitsministeriet (forholdet mellem bistandslovens fjernelsesregler og reglerne i ægteskabslovens § 57 og myndighedslovens § 24, stk. 3, jfr. pkt. 3 ovenfor).

...«

Socialministeriet har herefter indhentet udtalelser fra den sociale ankestyrelse, det sociale udvalg i Børkop kommune, socialstyrelsen og justitsministeriet.

Den sociale ankestyrelse har i udtalelsen (af 10. april 1980) bl. a. anført følgende:

»... skal ankestyrelsen meddele, at man kan henholde sig til sin skrivelse af 12. september 1979 til ombudsmanden, hvoraf genpart vedlægges.

For så vidt angår det af folketingets ombudsmand ... rejste spørgsmål om, hvorvidt det sociale udvalgs beslutning af 19. december 1978 burde betragtes som en »tvangsfjernelse« i forhold til faderen, skal man dog yderligere henlede opmærksomheden på, at bistandslovens § 123, stk. 1, anvender udtrykket »anbringelse af barnet uden for hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver«. Efter ankestyrelsens formening må det derfor anses for kunstigt at sidestille den i nærværende sag foreliggende situation, hvor begge ægtefæller har del i forældremyndigheden, og barnet har ophold hos en af disse, med den i § 123, stk. 1, nr. 1, beskrevne anbringelsessituation.

...«

Det sociale udvalg i Børkop kommune har i udtalelsen (af 15. april 1980) bl. a. anført følgende:

»... Indledningsvis skal nævnes, at socialudvalget ganske skal henholde sig til tidligere afgivne udtalelser til den sociale ankestyrelse af 20. december 1978.

Socialudvalget blev den 29. november 1978 af familiens læge anmodet om at fjerne (A), idet hun havde reageret voldsomt på underrettens afgørelse samme dato om, at forældremyndigheden var blevet tillagt moderen.

(A) havde i tiden indtil underrettens afgørelse boet sammen med faderen og søsteren (B), idet moderen, efter det til socialudvalget oplyste, havde forladt hjemmet ca. 2 måneder tidligere.

Socialudvalget kunne ved anbringelsen den 29. november 1978 af (A) på børnepsykiatrisk ambulatorium i h. t. bistandslovens § 127, stk. 1, jfr. § 123, stk. 1, nr. 2, ikke helt klart vurdere, hvorvidt andre omstændigheder end underrettens afgørelse lå til grund for (A's) voldsomme reaktion, men man fandt dog, at forholdet mellem moderen og faderen i relation til barnets tarv burde have været således, at sådanne reaktioner hos børnene ikke burde opstå.

Til brug for socialudvalgets videre arbejde med sagen anmoder man om udtalelse fra børnepsykiatrisk ambulatorium, som foreligger af 12. december 1978.

Børnepsykiatrisk ambulatorium udtaler, at (A) hurtigt var faldet til ro, efter at man dog havde fået indført en mere struktureret besøgsordning til gavn for (A) på grund af den loyalitetskonflikt, hun befandt sig i over for forældrene ved indlæggelsen. Endvidere måtte socialudvalget af børnepsykiatrisk ambulatoriums udtalelse udlede, at forholdet til moderen var præget af den største naturlighed, idet moderen stillede naturlige krav, svarende til barnets alder og ikke lod sig dirigere af (A's) umiddelbare følelsesmæssige konfliktsituation. Faderen var engageret i (A), men usikker over for hendes krav, idet han i udtalt grad lod sig dirigere af hende. Dette forhold bedredes dog noget efter indførsel af den strukturerede besøgsordning.

Ved udskrivelsen af (A) fandt socialudvalget det naturligt, at barnet blev udskrevet til moderen, idet socialudvalget måtte formode, at underretten i sin afgørelse af 29. november 1978 havde taget det fornødne hensyn til barnets tarv, ligesom man ikke i udtalelsen fra børnepsykiatrisk ambulatorium fandt noget til hinder for, at moderen kunne varetage barnets tarv. Det bør endvidere fremhæves, at moderens boligsituation på dette tidspunkt var afklaret.

I ombudsmandens redegørelse nævnes endvidere, om socialudvalget burde have anbragt (A) uden om forældremyndighedens indehavere et neutralt sted, indtil der forelå afgørelse fra vestre landsret om forældremyndighedsspørgsmålet.

Hertil skal bemærkes, at det af udskrift fra dombogen fra vestre landsret fremgår, at sagen blev afsluttet den 23. maj 1979, altså ca. et halvt år efter udskrivning fra børnepsykiatrisk ambulatorium. Dette kunne socialudvalget selvfølgelig ikke vide ved sagens afgørelse, men man finder dog, at det af denne udtalelse forekommer, som om hensynet til forældremyndighedens indehavere sættes højere end hensynet til barnets tarv, hvorved socialudvalget må bemærke, at socialudvalget i disse spørgsmål har til opgave at varetage barnets tarv. Det kan endvidere oplyses, at socialudvalget deltog ved barnets udskrivning til moderen den 20. december 1978, og at (A) ikke reagerede på hjemgivelsen til moderen, ud over at hun var glad og forventningsfuld.

Slutteligt skal bemærkes, at socialudvalget ikke mener at have overtrådt bestemmelserne i bistandslovens afsnit VIII.

...«

Socialstyrelsen har i udtalelsen (af 19. juni 1980) bl. a. anført følgende:

»...

I ombudsmandens redegørelse ... rejser ombudsmanden i tilknytning til denne sag nogle principielle fortolkningsspørgsmål vedrørende bistandslovens regler om hjælpeforanstaltninger over for børn og unge.

Socialstyrelsen skal udtale følgende til disse spørgsmål:

ad spørgsmål 1.

Den foreløbige afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, der den 29. november 1978 blev truffet i henhold til bistandslovens § 127 af formanden for det sociale udvalg, burde efter socialstyrelsens opfattelse senere have været forelagt det sociale udvalg med deltagelse af dommer og pædagogisk-psykologisk konsulent (det såkaldte afsnit VIII-udvalg). Der henvises til rapport fra den af socialministeriet nedsatte arbejdsgruppe i april 1975 til overvejelse af eventuelle ændringer af kompetenceregler m. v. med hensyn til tvangsanbringelse af børn og unge uden for hjemmet, s. 27, 4. afsnit, om, at enhver foreløbig beslutning snarest og senest inden 2 måneder skal forelægges det sociale udvalg (afsnit VIII-udvalget), også selv om foranstaltningerne i mellemtiden er ophørt, samt til socialstyrelsens skrivelse af 21. marts 1980 til socialministeriet (2. kt. 5042-100), hvori styrelsen meddeler, at man er enig i arbejdsgruppens rapport.

ad spørgsmål 2.

Det er styrelsens opfattelse, at det sociale udvalgs afgørelse den 19. december 1978 om at hjemgive (A) til moderen *i forhold til faderen, (M)*, var en afgørelse efter bistandslovens § 123, stk. 1, nr. 1.

Det sociale udvalgs afgørelse synes derfor truffet med urette af det »almindelige« sociale udvalg - uden fornøden medvirken af dommer og pædagogisk-psykologisk konsulent (afsnit VIII-udvalget).

ad spørgsmål 3.

Såfremt det er absolut påkrævet af hensyn til barnets velfærd, vil det sociale udvalg kunne træffe en afgørelse, som indebærer en placering af barnet hos en af dets forældre. Er dette ikke tilfældet, finder socialstyrelsen, at det sociale udvalg normalt bør undlade at træffe en afgørelse, der kan foregribe afgørelsen af forældremyndighedsspørgsmålet. I det foreliggende tilfælde drejer sagen sig om et barn, der har vist sig at reagere voldsomt på belastende situationer, og socialstyrelsen finder ikke anledning til at kritisere, at det sociale udvalg fandt det påkrævet at finde en løsning, der indebar, at barnet ikke blev udsat for belastningen af en institutionsanbringelse i de 5 måneder, der gik inden landsrettens afgørelse.

ad spørgsmål 4.

Som nævnt under svaret ad spørgsmål 2 er det socialstyrelsens opfattelse, at det sociale udvalgs afgørelse den 19. december 1978 om at hjemgive (A) til moderen *i forhold til faderen, (M)*, var en afgørelse, der burde være truffet af afsnit VIII-udvalget. Socialstyrelsen finder ikke at kunne tage stilling til, hvorledes den sociale ankestyrelse burde have forholdt sig i forhold til den eventuelle klage, der måtte være indeholdt i skrivelse af 28. december 1978 fra BRIS til ankestyrelsen.

...«

Justitsministeriet har i udtalelsen (af 17. juli 1980) henvist til et notat af 11. juli 1980, der var vedlagt udtalelsen. I notatet har justitsministeriet bl. a. anført følgende:

»...

I tilfælde, hvor barnets forældre begge er indehavere af forældremyndigheden, men har ophævet samlivet, er spørgsmålet imidlertid, til hvem af forældrene hjemgivelse skal finde sted. I redegørelsen fra folketingets ombudsmand peges der på, at bistandslovens § 123 kan forstås således, at hjemgivelse må ske til den af forældrene, som barnet boede hos ved fjernelsen. Anbringelse af barnet hos den anden af forældrene må efter denne fortolkning anses for en fortsat tvangsfjernelse. Det sociale udvalg i Børkop kommune har i forbindelse med afgørelsen af 19. december 1978 om at overlade (A) til (H) tilsyneladende forudsat, at bistandsloven gav udvalget mulighed for at hjemgive barnet til begge forældre.

I bistandslovens forarbejder ses der ikke at være taget stilling til spørgsmålet.

Den sociale ankestyrelse har i skrivelse af 10. april 1980 anført følgende:

»...

Efter justitsministeriets mening giver en sproglig fortolkning af bistandslovens § 123 ikke vejledning med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt hjemgivelse af et tvangsfjernet barn kan ske til begge forældre, hvor disse, selv om de har ophævet samlivet, fortsat i forening er indehavere af forældremyndigheden, eller hvorvidt hjemgivelse skal ske til den af forældrene, som barnet boede hos ved fjernelsen. Da der i bistandslovens forarbejder som nævnt ikke er taget stilling til spørgsmålet, må der lægges vægt på, hvilken forståelse der fører til de mest hensigtsmæssige resultater. Af betydning i den forbindelse bliver efter justitsministeriets opfattelse sammenhængen med bestemmelserne om forældremyndighed ved samlivsophævelse og reglerne om fuldbyrdelse af domme.

...

Om baggrunden for bestemmelsen om midlertidige afgørelser i ægteskabslovens § 57 hedder det på s. 105 i betænkning nr. 369/1964 om ægteskabsindgåelse og opløsning samt forældremyndighed og samkvemsret:

»Selv om der således under verserende separations- og skilsmisssager vil kunne træffes bestemmelse om forældremyndigheds- og samkvemsretsspørgsmål i det omfang, myndighedslovens § 24 og § 27 finder anvendelse, er administrationen dog naturligt nok tilbageholdende med at bringe bestemmelserne i anvendelse, da rettens afgørelse vil kunne præjudiceres, og det under alle omstændigheder vil være uheldigt, hvis forældremyndighedsafgørelsen ændres kort tid efter overøvrighedens bestemmelse.

Efter norsk mønster har ægteskabsudvalget foreslået, at disse afgørelser henlægges til domstolene. Det er udvalgets opfattelse, at spørgsmålene er så nøje forbundet med den verserende retssag, at den samme myndighed, som skal tage stilling til separations- eller skilsmissspørgsmålet, bør træffe bestemmelse om, hvem forældremyndigheden skal tilkomme ...«

Reglerne om fuldbyrdelse af domme findes i retsplejelovens § 480. Domme kan fuldbyrdes 14 dage efter afsigelsen, medmindre dommen forinden er anket. I dommen kan der dog bestemmes en kortere fuldbyrdelsesfrist, og det kan bestemmes, at dommen kan fuldbyrdes, selv om den ankes inden fuldbyrdelsesfristens udløb.

Med hensyn til den konkrete sag bemærkes, at (M) ankede inden eksekutionsfristens udløb, og at der ikke i byretsdommen var truffet beslutning om, at den skulle kunne fuldbyrdes uanset anke. (M's) anke havde derfor opsættende virkning.

Afgørelser om forældremyndighed træffes efter myndighedsloven og ægteskabsloven af overøvrigheden eller domstolene. Som det fremgår af det (s. 126 anførte; min bemærkning), er der i tilfælde af ophævelse af samlivet mellem forældre efter reglerne i myndighedslovens § 24 og ægteskabslovens § 57 mulighed for forholdsvis hurtigt at få truffet afgørelse ved disse instanser om, hvem af forældrene der - eventuelt midlertidigt - skal have forældremyndigheden over fællesbarnet. Efter justitsministeriets mening må det anses for mindre hensigtsmæssigt, hvis disse afgørelser faktisk præjudiceres i tilfælde, hvor barnet i en periode har været anbragt uden for hjemmet efter bistandslovens § 123, ved hjemgivelse af barnet til den af forældrene, som barnet ikke hidtil har opholdt sig hos.

Hvis der er afsagt dom i ægteskabssagen i 1. instans, men denne er anket inden fuldbyrdelsesfristens udløb, vil en adgang for det sociale udvalg til at hjemgive barnet til den, som i dommen har fået forældremyndigheden, uanset at barnet tidligere havde ophold hos den anden af forældrene, endvidere harmonere dårligt med reglerne om fuldbyrdelse af domme. En sådan hjemgivelse af barnet ville i realiteten virke som en bestemmelse om, at dommen kunne fuldbyrdes uanset anke. Efter retsplejelovens regler tilkommer det dommeren at afgøre, om der ved dommen skal træffes bestemmelse herom, og det vil efter justitsministeriets opfattelse være uheldigt, hvis det sociale udvalg skulle kunne omgøre dommerens beslutning om ikke at optage en sådan bestemmelse i dommen. Det skal i den forbindelse fremhæves, at vestre landsret i dommen i den konkrete sag ud fra disse synspunkter beklager, at det sociale udvalg gennemførte en ændring af (A's) opholdssted ved at tillade, at hun blev udskrevet til (H), selv om (M), hos hvem hun tidligere havde opholdt sig, havde anket byretsdommen inden eksekutionsfristens udløb. På denne baggrund er det justitsministeriets opfattelse, at bistandslovens § 123 må fortolkes således, at hjemgivelse af et barn, der er fjernet fra hjem-

met, efter at forældrene har ophævet samlivet, må ske til den af forældrene, hos hvem barnet havde ophold, da det blev fjernet fra hjemmet. Det gælder dog ikke, hvis den anden af forældrene har opnået en eksegibel afgørelse om, at forældremyndigheden tilkommer denne. Endvidere vil der kunne træffes afgørelse efter bistandslovens § 123, stk. 1, nr. 1, om anbringelse af barnet hos den anden af forældrene, hvis det er absolut påkrævet af hensyn til barnets velfærd at fjerne barnet fra den af forældrene, hvor det hidtil har haft ophold.

...«

Socialministeriet har i udtalelsen (af 26. august 1980) til mig bl. a. anført følgende:

»...

I henhold til bistandslovens § 127 kan foranstaltninger, som af hensyn til barnets velfærd ikke kan opsættes, iværksættes foreløbig af formanden for det sociale udvalg, når det sociale udvalg ikke kan holde møde. Sagen skal snarest muligt forelægges for det sociale udvalg til afgørelse. Ved det sociale udvalg forstås i denne forbindelse udvalget med deltagelse af de særlige sagskyndige medlemmer, som er nævnt i bistandslovens § 126, og de afstemningsregler, der er anført i § 125, stk. 1, skal iagttages.

Efter det oplyste har denne procedure ikke været fulgt af det sociale udvalg, idet formandens beslutning om at anbringe (A) uden for hjemmet i medfør af § 127, jfr. § 123, stk. 1, nr. 2, blev efterprøvet af det ordinære sociale udvalg. Da denne efterprøvelse fandt sted på et tidspunkt, hvor (A) stadig var anbragt uden for hjemmet, burde forelæggelsen for det sociale udvalg af formandens afgørelse have været foretaget under iagttagelse af de ovennævnte særlige processuelle regler i §§ 125 og 126.

For så vidt angår det forhold, at (A) blev anbragt hos (H), uanset at (M) havde anket underrettsdommen til landsretten med deraf følgende opsættende virkning, har justitsministeriet i skrivelse af 17. juli 1980 til socialministeriet gjort gældende, at bistandslovens § 123 må fortolkes således, at hjemgivelse af et barn, der er fjernet fra hjemmet, efter at forældrene har ophævet samlivet, må ske til den af forældrene, hos hvem barnet havde ophold, da det blev fjernet fra hjemmet, medmindre den anden af forældrene har opnået en eksegibel afgørelse om, at forældremyndigheden tilkommer denne. Hvis det er absolut påkrævet af hensyn til barnets velfærd at fjerne barnet fra den af forældrene, hvor det hidtil har haft ophold, vil der kunne træffes afgørelse efter bistandslovens § 123, stk. 1, nr. 1, om anbringelse af barnet hos den anden af forældrene. Efter justitsministeriets opfattelse må det anses for mindre hensigtsmæssigt, hvis afgørelser om forældremyndighed faktisk præjudiceres i tilfælde, hvor barnet i en periode har været anbragt uden for hjemmet efter bistandslovens § 123, ved hjemgivelse af barnet til den af forældrene, som barnet ikke hidtil har opholdt sig hos.

Socialministeriet kan henholde sig til justitsministeriets opfattelse.

Efter at sagen er indbragt for socialministeriet, har man i øvrigt indhentet supplerende oplysninger om familiens forhold, efter at vestre landsret den 23. maj 1979 stadfæstede underrettens dom om, at (H) skulle have forældremyndigheden over (A). Det fremgår heraf, at (A) fortsat befinder sig hos moderen, og at det sociale udvalg den 14. januar 1980 besluttede at henlægge sagen, som da måtte anses for at være afsluttet.

...«

Af supplerende oplysninger om (A's) forhold, som socialministeriet har indhentet under ministeriets behandling af sagen, fremgår bl. a., at (A) fortsat befinder sig hos (H), og at det sociale udvalg i januar 1970 har henlagt sagen, da udvalget har anset sagen for at være afsluttet.

V. Konklusion.

1) Socialudvalgsformandens foreløbige afgørelse af 29. november 1978, der senere blev tiltrådt af det »almindelige« sociale udvalg.

Efter bistandslovens § 127 kan foranstaltninger, der af hensyn til barnets velfærd ikke kan opsættes, foreløbigt iværksættes af formanden for det sociale udvalg, når det sociale udvalg ikke kan holde møde. På grundlag af de foreliggende oplysninger i sagen finder jeg ikke at kunne kritisere, at socialudvalgsformanden fandt det nødvendigt den 29. november 1978 at træffe en foreløbig beslutning om anbringelse af (A) på psykiatrisk hospitalsafdeling.

På linie med socialstyrelsen og socialministeriet finder jeg imidlertid, at efterfølgende forelæggelse af afgørelsen af 29. november 1978 for det sociale udvalg burde være sket for afsnit VIII-udvalget, dvs. det sociale udvalg med deltagelse af dommer og pædagogisk-psykiatrisk konsulent, og i øvrigt under iagttagelse af de særlige regler i bistandslovens §§ 125 og 126.

2) Det sociale udvalgs afgørelse af 19. december 1978.

Jeg må forstå det sociale udvalgs afgørelse af 19. december 1978 således, at socialudvalget mente i sin beslutning om hjemgivelse af (A) at kunne lade indgå en bestemmelse om, at hjemgivelsen skulle ske til (A's) moder, (H).

Denne opfattelse er jeg ikke enig i. Jeg henviser til det, justitsministeriet har anført i notatet af 11. juli 1980, jfr. ovenfor s. 132, som jeg kan tilslutte mig; når der ikke forelå anden afgørelse på andet grundlag, jfr. nedenfor, skulle hjemgivelse ske til den af forældrene, hos hvem barnet havde ophold, da fjernelsen skete, dvs. (M).

En hjemgivelse af (A) til (H) kunne (og skulle) være sket, hvis der på hjemgivelsestidspunktet havde foreligget en midlertidig afgørelse fra landsretten eller overøvrigheden efter henholdsvis ægteskabslovens § 57 eller myndighedslovens § 24, stk. 3, 2. pkt., om, at (H) skulle have forældremyndigheden over (A) - eller hvis Fredericia civilret i forbindelse med dommen af 29. november 1978 havde truffet bestemmelse i henhold til retsplejelovens § 480 om, at anke af dommen ikke skulle have opsættende virkning. Sådanne afgørelser forelå imidlertid ikke.

En beslutning om at anbringe (A) hos (H) kunne i den foreliggende situation, hvor (M) fortat havde del i forældremyndigheden, efter min opfattelse kun være truffet i tilknytning til en fjernelsesbeslutning på grundlag af bistandslovens § 123, stk. 1, nr. 1. En sådan beslutning ville imidlertid have krævet, dels at den materielle betingelse («absolut påkrævet af hensyn til (barnets) velfærd») for at anbringe (A) uden for hjemmet («fjerne» hende fra faderen) havde været opfyldt, hvad den formentlig ikke var, dels - idet jeg går ud fra, at betingelserne i bistandslovens § 127, stk. 1, ikke var opfyldt på dette tidspunkt - at procedurereglerne i bistandslovens § 125, stk. 1, og § 126, stk. 1 og 4, fuldt ud var blevet iagttaget, hvilket som tidligere nævnt ikke skete; dommer og pædagogisk-psykiatrisk konsulent medvirkede således ikke.

ad 1 og 2.

Det fremgår af det ovenfor anførte, at jeg finder, at der foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl fra det sociale udvalgs side, og at udvalgets afgørelse af 19. december 1979 om (A's) hjemgivelse til (H) var urigtig.

Jeg har gjort det sociale udvalg bekendt med min opfattelse, som den nærmere er beskrevet og begrundet ovenfor.

Jeg har imidlertid ikke ment at burde formulere min tilkendegivelse til udvalget som en kritik af dette. Jeg har herved lagt vægt på, at de gældende regler af betydning for sagens behandling ikke er klare, og at der efter min mening ikke er grund til at betvivle, at udvalget har ment at behandle sagen på rigtig måde og har tilstræbt den efter udvalgets vurdering rigtige afgørelse.

Sagen har derimod givet mig anledning til at henstille til socialministeriet ved cirkulærebestemmelser at give de sociale udvalg nærmere vejledning om de problemer, som sagen illustrerer. Jeg har i forbindelse hermed henvist til tidligere henstillinger m. v., som jeg har givet til socialministeriet, således ved skrivelse af 4. januar 1980 vedrørende praktisering af bistandslovens § 127 og ved skrivelse af 30. april 1980 vedrørende spørgsmålet om retssikkerhedsgarantier i sager vedrørende iværksættelse af hjælpeforanstaltninger uden samtykke efter bistandsloven over for børn og unge.

3) Den sociale ankestyrelses afgørelse af 6. marts 1979.

Ved afgørelsen fandt den sociale ankestyrelse efter de foreliggende oplysninger ikke grundlag for i henhold til bistandslovens § 35 at gribe ind over for de forhold, (A) levede under hos (H), medens separationsdommens bestemmelse om forældremyndigheden over (A) var anket til vestre landsret. Denne beslutning i henhold til § 35 beroede på en skønmæssigt præget vurdering, som jeg efter de regler og den praksis, der

gælder for min virksomhed, ikke kan kritisere, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Ved min gennemgang af sagens akter har jeg ikke fundet, at der foreligger sådanne omstændigheder, at jeg kan kritisere, at ankestyrelsen ikke greb ind på grundlag af den nævnte lovbestemmelse.

Således som BRIS' klage af 28. december 1978 på (M's) vegne til den sociale ankestyrelse var formuleret, finder jeg det imidlertid mest nærliggende at opfatte den som en klage over socialudvalgets afgørelse af 19. december 1978 om (A's) hjemgivelse til hendes moder, (H).

Som det fremgår af det, jeg har anført ovenfor under pkt. 2, kunne en afgørelse om, at (A) skulle have ophold hos moderen (modsat faderen), under de foreliggende omstændigheder efter min mening kunne være truffet i tilslutning til en fjernelsesafgørelse (i forhold til faderen) efter bistandslovens § 123, stk. 1, nr. 1.

Vurderet efter sit indhold (sine virkninger) var afgørelsen af 19. december 1978 i forhold til (M) i realiteten en tvangsfjernelse, som den sociale ankestyrelse efter bistandslovens § 128 eller denne bestemmelses analogi burde have taget stilling til, formentlig på den måde, at ankestyrelsen havde ophævet afgørelsen som ugyldig og hjemvist sagen til fornyet behandling af det sociale udvalg.

Jeg har samtidig hermed gjort den sociale ankestyrelse bekendt med min opfattelse.

ad 2 og 3.

Det må forekomme ønskeligt, om det sociale udvalg og den sociale ankestyrelse havde vejledt parterne nærmere om ægteskabslovens § 57 og myndighedslovens § 24, stk. 3, og dermed om mulighederne for en hurtig midlertidig afgørelse vedrørende forældremyndighedsspørgsmålet, som kunne have bevirket, at sagens særlige problemer i relation til bistandsloven i hvert fald til dels var blevet løst. Jeg har dog ikke fundet at burde foretage videre vedrørende dette spørgsmål; det kommer i betragtning, at begge parter havde advokater, og at det omhandlede forhold mellem på den ene side ægteskabslovens § 57 og myndighedslovens § 24, stk. 3, og på den anden side bistandslovens regler om fjernelse og hjemgivelse af børn og unge ikke var så afklaret, som det nu er blevet bl. a. på grundlag af justitsministeriets notat af 17. juli 1980 og socialministeriets udtalelse af 26. august 1980.«